บทความวิจัย

อัตลักษณ์การบรรเลงปี่พาทย์มอญปากเกร็ด

THE IDENTITY OF INSTRUMENTAL METHOD PEIPAT MON PAKKRED

ภูริศ ขาวปลื้ม[1*] และ วีระ พันธ์เสือ[2]

Phurit Khaopluem[1*] and Veera Phansuer[2]

ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย[1*, 2]

Master Degree Srinakharinwirot University, Bangkok,Thailand[1*, 2]

Email: Alice_pvmp@hotmail.com[1*]

Received: 2019-07-26

Revised: 2019-11-11

Accepted: 2019-11-11

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง อัตลักษณ์เพลงมอญปากเกร็ด มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้ 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงมอญปากเกร็ด 2)เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ ด้านทำนองเพลงมอญปากเกร็ด โดยสังเคราะห์และวิเคราะห์จาก ตำราเอกสาร การสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้รู้ ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ทางการบรรเลงที่อยู่ในพื้นที่ อำเภอปากเกร็ด

ผลการวิจัยพบว่าเพลงมอญปากเกร็ดเกิดขึ้นเมื่อใดไม่ทราบแน่ชัดแต่พบหลักฐานของวงปี่พาทย์มอญปากเกร็ดครั้งแรกเมื่อมีการบรรเลงในงานถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระเมรุมาศท้องสนามหลวง เมื่อพ.ศ. 2453 โดยวงดนตรีปี่พาทย์มอญของ พระยาพิไชย บุรินทรา พิศาล บุญผูก นักดนตรีปี่พาทย์มอญที่ประพันธ์เพลงมีการสืบขานกันมาว่าเป็นผู้ประพันธ์เพลงทั้งสามเพลงมี ดังนี้ 1) เพลงมอญสำออย ครูบุญทิว ศิลปะดุริยางค์ เป็นผู้ประพันธ์ 2) เพลงพญาลิงหาวครูสืบหะหวังและครู จำปากลิ่นชั้นร่วมกันประพันธ์ และ 3) เพลงฉิ่งใหญ่เป็นเพลงที่ ครูบุญทิวนำเอาเพลงของเก่าซึ่งไม่เป็นที่แน่ชัดว่าครูสืบ ครูจำปา หรือ ครูสมบัติ จิตบรรเทาเป็นผู้แต่งไว้แต่เดิมแต่ที่ชัดเจนคือครูบุญทิวนำมาปรับปรุงใหม่

ในด้านอัตลักษณ์ด้านการดำเนินทำนองเพลงมอญปากเกร็ดนั้น พบว่าเพลงมอญปากเกร็ดทั้งสาม เพลงที่เหลืออยู่นั้น เป็นเพลงที่มีการผสมผสานกันระหว่างเพลงบังคับทางและเพลงดำเนินทำนองเป็นลักษณะเพลงประเภทเพลง 2 ชั้นออกเพลงเร็วชั้นเดียว ใช้บรรเลงในโอกาสความบันเทิงทั่วไป ลักษณะการใช้คู่เสียงที่พบมากที่สุดในเพลงมอญสำออยคือ คู่ 4 และ คู่ 5 และคู่ 8 ลักษณะ

ของการดำเนินทำนองเพลงเป็นการดำเนินทำนองที่ไม่สลับซับซ้อนแต่สามารถส่งสำเนียงมอญได้ชัดเจนและเป็นอัตลักษณ์ทางการบรรเลงที่สำคัญของเพลงมอญทั้งสามเพลง การขึ้นเพลงจะให้ฆ้องมอญวงใหญ่ ขึ้นนำก่อนในวรรคแรกแล้วให้เครื่องมืออื่นๆตามในวรรคเพลงต่อมารูปแบบของการบรรเลงมือฆ้องมอญที่ใช้เป็นรูปแบบผสมผสานระหว่างมือฆ้องมอญและมือฆ้องไทย อัตลักษณ์ที่โดดเด่นอีกอย่างหนึ่งของเพลงมอญปากเกร็ด คือการบรรเลงต้องตีแบบช้า ๆ ทิ้งมือได้สัดส่วนของทำนอง เทคนิคการบรรเลงมือฆ้องมอญวงใหญ่จะไม่สลับซับซ้อน ทำนองเพลงจะซ้ำทำนองบ่อย ๆ ในแต่ละท่อนเพลง บทเพลงมอญปากเกร็ดจะมีลักษณะทำนองที่คล้ายกับเป็น สร้อยเพลง คือการซ้ำทำนองเพลง ในท้ายประโยคหรือท่อนเพลง

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ เพลงมอญปากเกร็ด

ABSTRACT

The study of “The Identity of Mon Pakkred song was conducted with the aim to study the history and background of Pakkred Mon music performance and to study the identity of Pakkred Mon music performance. The process includes analysis and synthesis of the content from documents, observation, and interview with the experts in the areas related to the identity of music performance in Pakkred District.

According to the results, it is not known when exactly Pakkred Gamelan Orchestra originate, but the earliest evidence shows that there was the performance of this kind of band during the royal funeral ceremony of King Chulalongkorn the Great at the royal funeral pyre located at Sanam Luang in the year 1910. This Pakkred Mon Gamelan Orchestra belonged to Phraya Phichai Burintra, (Pisan bunpuk).Today, Pakkred Mon songs are rarely performed. Only 3 of them are still played today: “Mon Sam-oy” “Phaya Ling Hao” and “Ching Yai.” The composers of these songs are: 1. Mon Sam-oy – composed by Master Boontew Silapaduriyang 2. Phaya Ling Hao – composed by Master Suep Hawang and Master Champa Klinchan 3. Ching Yai – Re-arranged by Master Boontew (it might have been originally composed by Master Suep, Master Champa or Master Sombat Chitbanthao)

As for the identity of playing the melody line of Mon Pakkred songs, it was found that the above 3 songs are a mixture between mandatory style (Pleng Bangkap Thang) and Melody Line style (Pleng Damnoen Thamnong). The overall tempo is 2 chan, but the beginning of the song is rather fast, or 1 chan. These songs are performed in general occasions. The

pairing of sound most frequently found in the song “Mon Sam-Oy” are 4 pairs, 5 pairs, and 6 pairs. The melody line is not complicated and one can easily recognize the Mon or Khmer tone in it, which is the most significant identity of the three songs. Large circle gong is played during the intro of the songs. The other musical instruments followed afterward.

The performing of Gong is a mixture between Thai and Mon style. An outstanding identity of Mon Pakkred Songs is the repetition of the melody. The playing of the gong is rather slow with the player’s hand dropping much weight on the gong. The playing technique is not complicated. These 3 remaining Mon Pakkred songs share a common trait, which is the hook or the repetition of the melody in the last part of the song.

Keywords: Identities, Mon Pakkred song

บทนำ

ดนตรีมอญและศิลปวัฒนธรรมมอญที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญาของบรรพชนมอญแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติมอญ และเป็นสิ่งชี้วัดความมีอารยธรรมชั้นสูงของชนชาติมอญ มอญได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ซึ่งในครั้งนั้นมอญเริ่มเข้ามาระยะ ๆ โดยจัดให้อยู่บริเวณพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย เช่น จังหวัดปทุมธานีบ้าง ปากเกร็ดบ้าง ในสมัยกรุงธนบุรีมอญได้อพยพเข้ามาทางด่านเจดีย์สามองค์ พระเจ้ากรุงธนบุรีจึงได้จัดให้อยู่ที่ปากลัดพระประแดง ฝั่งธนบุรี ซึ่งในแต่ละครั้งที่เข้ามาพระมหากษัตริย์ของไทยกจะรับเอาผู้อพยพของชาวมอญไว้ทุกครั้งโดยแบ่งให้อยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ

การที่ชาวมอญอพยพมาอยู่ ณ ที่แห่งใดก็จะนำเอาศิลปวัฒนธรรมติดตัวมาด้วย เช่น นาฏศิลป์มอญ ดนตรีมอญ ซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงขนบประเพณี ความเป็นชาติพันธุ์มอญ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ที่ติดตัวมากับชาวมอญที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยนั้นนับว่าเป็นศิลปวัฒนธรรมที่บ่งบอกความเป็นอัตลักษณ์ของชาวมอญนับแต่เริ่มเข้ามาอยู่ในประเทศไทยจนถึงปัจจุบัน

การศึกษาอัตลักษณ์ทางการบรรเลงปี่พาทย์มอญปากเกร็ดเป็นการศึกษาด้านหนึ่งของความเป็นอัตลักษณ์ของชาวมอญที่อพยพเข้ามาตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี อยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ ที่ยังทิ้งคุณค่าทางวัฒนธรรมไว้อัตลักษณ์เฉพาะตัวของการบรรเลงปี่พาทย์มอญในอำเภอปากเกร็ดบ่งบอกถึงความเป็นตัวตนและบอกความเป็นชาติพันธ์ของคนในท้องถิ่นซึ่งในปัจจุบันจะหาความเป็นอัตลักษณ์ทางการบรรเลงได้ยากเนื่องจากในปัจจุบันวัฒนธรรมการบรรเลงเปลี่ยนไปจากเดิมด้วยสาเหตุของความเจริญทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในสังคมมากขึ้นทำให้วัฒนธรรมที่เป็นต้นแบบถูกผสมกลมกลืนไปกับวัฒนธรรมใหม่ ๆ การศึกษา

อัตลักษณ์ทางการบรรเลงเพลงมอญที่ประพันธ์โดยครูปี่พาทย์ของปากเกร็ดเป็นการศึกษารูปแบบการบรรเลงที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษทางดนตรีมอญในอำเภอปากเกร็ดที่มีลักษณะเฉพาะหลายประการ และรักษาความเป็นชาติพันธ์ทางการบรรเลงของปากเกร็ดไว้ให้ชนรุ่นหลังได้เรียนรู้ สามารถบอกความเป็นตัวตนทางดนตรีมอญปากเกร็ด และเพื่อเป็นการรักษาสมบัติทางวัฒนธรรมการบรรเลงเพลงมอญสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงมอญปากเกร็ด

2. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ ด้านการบรรเลงเพลงมอญปากเกร็ด

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. ความรู้ทางการศึกษาด้านอัตลักษณ์ทางการบรรเลงของปากเกร็ด

2. ประโยชน์ทางการศึกษาเพลงมอญที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและอัตลักษณ์ของเพลงมอญ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาอัตลักษณ์ทางการบรรเลงเพลงมอญของปากเกร็ดและบทเพลงมอญปากเกร็ด จำนวน 3 เพลงได้แก่ 1. เพลงมอญสำออย 2. เพลงพระยาลิงหาว 3. ฉิ่งใหญ่ เนื่องจากเพลงมอญทั้ง 3 เพลงนี้เป็นเพลงมอญที่นักดนตรีปี่พาทย์มอญของปากเกร็ดเป็นผู้ประพันธ์ขึ้นและนักดนตรีในวงปี่พาทย์มอญในอำเภอปากเกร็ดยังคงใช้บรรเลงอยู่ในงานทั่ว ๆ ไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

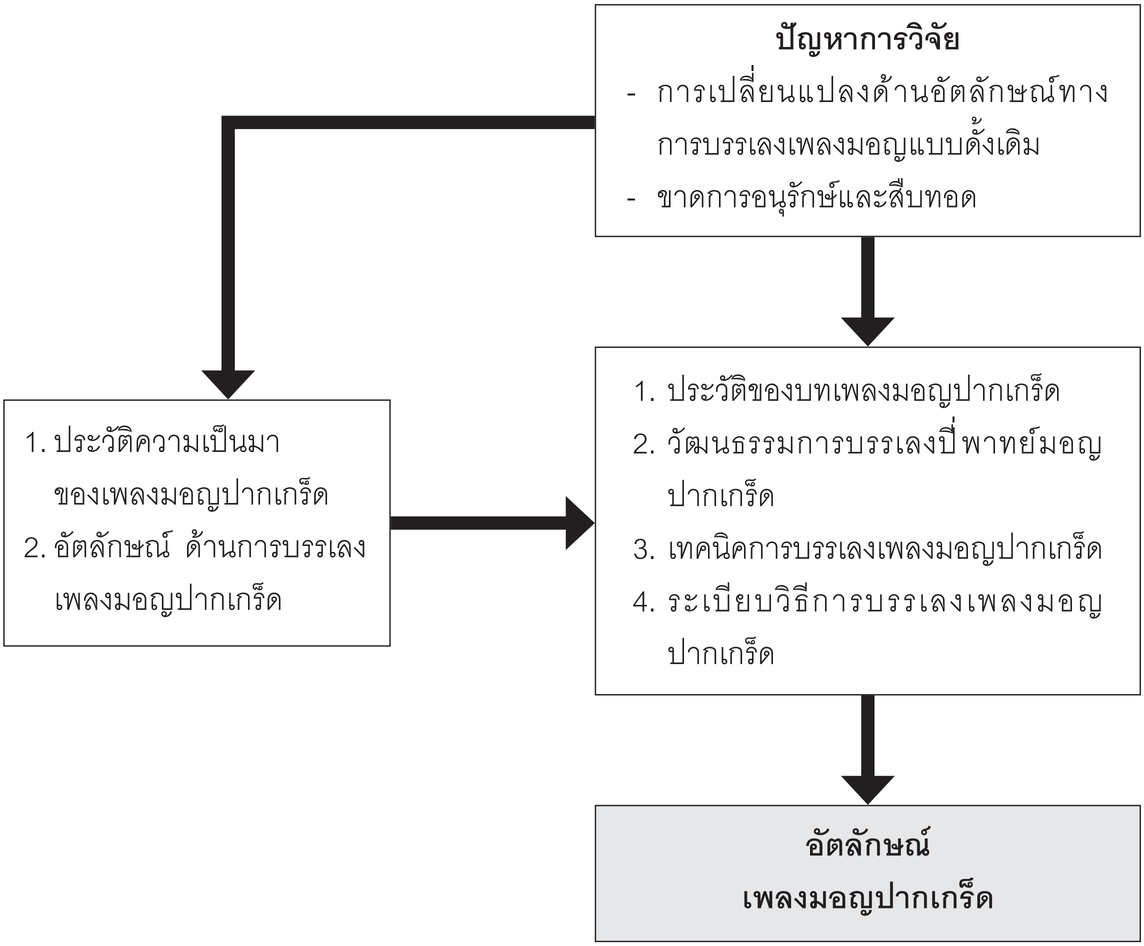

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

อัตลักษณ์การบรรเลงเพลงมอญปากเกร็ด ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และการสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางการบรรเลงปี่พาทย์มอญในอำเภอปากเกร็ดแล้วนำข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยการสัมภาษณ์ (Interview) การสังเกต (Observation) ซึ่งแบ่งแยกการใช้งานออกได้ดังนี้

การสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการสัมภาษณ์ 2 วิธีคือ

1. การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non – Structure Interview) ใช้กับผู้รู้

เพื่อสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และมีความรู้ความสามารถในการบรรเลงวงดนตรีปี่พาทย์มอญ โดยทั่วๆ ไป เพื่อกำหนดกรอบและแนวทางในการวิจัย

2. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ผู้รู้ด้านประวัติความเป็นมาของเพลงมอญปากเกร็ด การบรรเลงวงปี่พาทย์มอญปากเกร็ด และนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมาแยกประเด็นและลำดับความสำคัญเรื่องอัตลักษณ์ทางการบรรเลงปี่พาทย์มอญปากเกร็ด

3. การสังเกต (Observation) เพื่อใช้สังเกตการณ์การบรรเลงปี่ พาทย์มอญของวงดนตรีในอำเภอปากเกร็ด เพื่อมาแยกประเด็นและลำดับความสำคัญเรื่องอัตลักษณ์ทางการบรรเลงปี่พาทย์มอญปากเกร็ด

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ปี่พาทย์มอญปากเกร็ดเกิดขึ้นเมื่อใดไม่ปรากฏชัดเจนแต่พบว่ามีการบรรเลงปี่พาทย์ประกอบการรำมอญในอำเภอปากเกร็ด ในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาให้มีการปฏิสังขรณ์วัดปากอ่าวที่ หมู่ 7 ในเกาะเกร็ด ซึ่งเป็นวัดอารามรามัญขึ้นเป็นพระอารามหลวงเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลสนองพระบาทเจ้าบรมอัยยิกาเธอกรมสมเด็จพระสุดารัตนราชประยูร ผู้ทรงอภิบาลพระองค์หลังจากพระราชชนนีสิ้นพระชนม์ ในเกราะเกร็ด เมื่อพ.ศ. 2427 โดยให้มีการแสดงรำมอญถวายหน้าพระที่นั่งเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา 3 วัน หลังจากนั้นพระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีสุนทรโวหารเจ้ากรมอาลักษณ์ จารึกเรื่องราวการจัดงานฉลองสมโภชลงบนแผ่นศิลา หน้าอุโบสถวัดปรมัยยิกาวาส

จากหลักฐานที่ปรากฏในงานสมโภชเฉลิมฉลองวัดปรมัยยิกาวาส (สมัยรัชกาลที่ 5) มีข้าราชการนักดนตรี และศิลปินในราชสำนักมาร่วมในงานฉลองเป็นจำนวนมาก ซึ่งแสดงว่าการรำมอญในสมัยรัชกาลที่ 5 มีการบรรเลงปี่พาทย์มอญเกิดขึ้นแล้วแต่ไม่มีใครบอกได้ว่าเป็นวงปี่พาทย์มอญของใครและมีเครื่องดนตรีชนิดใดบ้างไม่มีใครเขียนหลักฐานหรือภาพในแผ่นศิลาจารึกให้ปรากฏ จึงไม่สามารถบอกชื่อวงปี่พาทย์มอญในสมัยนั้นได้ วงปี่พาทย์มอญของปากเกร็ดพึ่งปรากฏให้เห็นแน่ชัดและมีหลักฐานอ้างอิงถึงวงปี่พาทย์มอญปากเกร็ดที่มีนักดนตรีที่ปรากฏชื่อและมีเจ้าของวงเป็นที่ยอมรับกันนั้น พบในสมัยรัชกาลที่ 6 คือวงปี่พาทย์มอญของ พระยาพิไชย บุรินทรา และได้มีการสืบทอดการบรรเลงของลูกวงพระยาพิไชย บุรินทรา มาจนถึงปัจจุบัน

ด้านลักษณ์ด้านการดำเนินทำนองเพลงมอญของปากเกร็ด พบว่าเพลงมอญปากเกร็ดที่เหลืออยู่เป็นเพลงที่มีการผสมผสานการใช้เทคนิคการบรรเลงระหว่างบังคับทางและการดำเนินทำนองแบบเพลงทางพื้น เป็นประเภทเพลง 2 ชั้นออกเพลงเร็วชั้นเดียว เป็นเพลงที่ใช้ในความบันเทิงทั่วไปไม่ใช่เพลงพิธีกรรมลักษณะการบรรเลงจะมีทำนองที่ซ้ำ ๆ กันอยู่เกือบทุกท่อนมีลักษณะคล้ายกับลักษณะที่เรียกว่า สร้อยเพลง คือ การซ้ำทำนองในช่วงท้ายเพลง ในการขึ้นทำนองเพลงจะขึ้นทำนองเพลงด้วยฆ้องมอญวงใหญ่ก่อนตามลักษณะของการบรรเลง

ปี่พาทย์มอญที่มีมาแต่ดั้งเดิม ลักษณะการจบเพลงจะจบแบบทอดทำนองให้ช้าลง ลักษณะการใช้คู่เสียงที่พบมากที่สุดในเพลงมอญทั้งสามเพลง คือ คู่ 4 และ คู่ 5 และคู่ 8

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ด้านวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญของปากเกร็ดไม่มีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรว่าผู้ใดเป็นผู้บุกเบิกหรือเผยแพร่การบรรเลงปี่พาทย์มอญในปากเกร็ด มีเพียงแต่คำบอกเล่าสืบต่อกันมาเท่านั้นเกี่ยวกับปี่พาทย์มอญในปากเกร็ดว่ามีการสืบทอดมาจากพระยาพิไชย บุรินทรา ซึ่งเป็นนักดนตรีปี่พาทย์มอญที่มีชื่อเสียงในอำเภอปากเกร็ดและครูบุญทิว ศิลปะดุริยางค์ซึ่งเป็นนักดนตรีในวงปี่พาทย์มอญของพระยาพิไชย บุรินทรา ได้รับการสืบทอดวงปี่พาทย์มอญมาจากพระยาพิไชย บุรินทรา ครูบุญทิว ศิลปะดุริยางค์ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านการประพันธ์เพลงมอญ ได้ประพันธ์เพลงมอญไว้มากมายในยุคที่เพลงมอญเป็นที่นิยมแต่ไม่มีการสืบทอดให้กับใครนอกจากนักดนตรีในวงของครูบุญทิว ศิลปะดุริยางค์

จากการศึกษาการบรรเลงเพลงมอญของปากเกร็ดพบว่าบทเพลงที่เป็นเพลงมอญของปากเกร็ดแท้ ๆ ที่แต่งขึ้นโดยนักดนตรีปี่พาทย์มอญปากเกร็ดยังคงเหลือบทเพลงที่มีให้บรรเลงกันอยู่ในปัจจุบันเพียง 3 บทเพลงคือ 1. เพลงมอญลำออย 2. เพลงพญาลิงหาว 3. เพลงฉิ่งใหญ่ ซึ่งนักดนตรีในอำเภอปากเกร็ดยังคงอนุรักษ์รูปแบบการบรรเลงไว้อย่างเหนียวแน่น ตั้งแต่รูปแบบของวงปี่พาทย์มอญที่ยังคงเดิมอยู่ ทั้งลักษณะของเครื่องดนตรีมอญ วิธีการบรรเลง และ ทำนองเพลง (Rungruang, 2002)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาทางประวัติศาสตร์การบรรเลงปี่พาทย์มอญปากเกร็ด พบว่าการบรรเลงปี่พาทย์มอญในอำเภอปากเกร็ดไม่ปรากฏแน่ชัดว่าเกิดขึ้นเมื่อใดแต่มีหลักฐานดังที่ (Buntong, 2015) ได้เขียนไว้ในหนังสือปี่พาทย์มอญรำว่า มีหลักฐานการบรรเลงครั้งแรกเมื่อปี่พาทย์มอญจากอำเภอปากเกร็ดได้ไปร่วมประโคมในพระราชพิธีสำคัญ คือ พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระศพพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นวงปี่พาทย์มอญที่มีชื่อเสียงและมีอายุเก่าแก่ที่สุดในจังหวัดนนทบุรี ขณะนั้นเป็นวงปี่พาทย์มอญของ พระยาพิไชย บุรินทรา และพบหลักฐานครั้งแรกเมื่อบรรเลงในงานถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระเมรุมาศท้องสนามหลวง เมื่อ พ.ศ. 2453 นักดนตรีในวงปี่พาทย์มอญของพระยาพิไชย บุรินทรา ได้แก่ ครูสืบ หะหวัง ครูแหยม รนขาว ครูบุญทิว ศิลปะดุริยางค์ และ ครูเยื้อน ธรรมิกานนท์ ที่มีการสืบทอดการบรรเลงปี่พาทย์มอญของพระยาพิไชย บุรินทรา ซึ่งมีข้อความตรงกับเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ได้เขียนถึงเพลงมอญไว้ในหนังสือสาส์นสมเด็จเล่มที่ 18 ว่า เพลงมอญเข้ามามีบทบาทในสังคมชาวบ้านในประเทศไทยตั้งแต่เมื่อใดไม่มีใครสามารถตอบได้ แต่เรื่องที่เพลงมอญเข้ามามีบทบาทในงานหลวงของประเทศไทยเป็นครั้งแรกทราบว่ามีลายพระหัตถ์ของ สมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ อธิบายได้ว่า “ เพลงมอญทำในพิธีของหลวงครั้งแรกเมื่องานพระศพสมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี ด้วยทูลกระหม่อมทรงพระราชดำริว่า สมเด็จพระเทพศิรินทราบรมชินีมีเชื้อสายมอญ

จึงโปรดให้มีเพลงมอญปี่พาทย์มอญเพิ่มขึ้น (Rajanuphab, D, Phraya and Niwatiwong, N, Chao Phraya., 1962) จากการศึกษาด้านประวัติของวงปี่พาทย์มอญปากเกร็ดและประวัติของพระยาพิไชย บุรินทรา ไม่มีการยืนยันแน่ชัดว่าได้สืบทอดการบรรเลงปี่พาทย์มอญมาจากครูท่านใดและก่อตั้งวงดนตรีปี่พาทย์มอญขึ้นเมื่อใด บทเพลงต่าง ๆ ที่เป็นเพลงมอญของปากเกร็ด เป็นเพลงที่แต่งโดย ครูสืบ หะหวัง ครูจำปา กลิ่นชั้น และครูบุญทิว ศิลปะดุริยางค์ แต่เพลงที่แต่งขึ้นเพื่อใช้บรรเลงในวงของพระยาพิไชย บุรินทรา เนื่องจากในสมัยก่อนมีเพลงมอญที่ใช้บรรเลงน้อย จึงทำให้นักดนตรีปี่พาทย์มอญของแต่ละวงต้องประพันธ์เพลงขึ้นใช้บรรเลงในวงของตน ครูสืบ หะหวัง ครูจำปา กลิ่นชั้น และครูบุญทิว ศิลปะดุริยางค์ ซึ่งเป็นนักดนตรีปี่พาทย์มอญที่มีฝีมือและเป็นผู้มีความสามารถในด้านการประพันธ์เพลงได้ประพันธ์เพลงมอญปากเกร็ดไว้ใช้ในวงปี่พาทย์มอญของ พระยาพิไชย บุรินทรา ไว้มากมายหลายเพลง ไม่มีการสืบทอดให้กับนักดนตรีที่ไม่ใช่นักดนตรีในวงของตนเอง ในระยะหลังที่มีการประพันธ์เพลงมากขึ้นเพลงมีใช้มากขึ้นเพลงมอญปากเกร็ดหลายเพลงไม่ได้รับการถ่ายทอดจากครูทั้งสามจึงสูญหายไป และเหลือเพลงที่ยังมีนักดนตรีปี่พาทย์มอญในปากเกร็ดที่ยังบรรเลงอยู่เพียง 3 เพลง คือ 1. เพลงมอญลำออย 2. เพลงพญาลิงหาว 3. เพลงฉิ่งใหญ่

ซึ่งจากการวิเคราะห์ด้านอัตลักษณ์ทางการบรรเลงพบว่าบทเพลงทั้งสามเพลงมีลักษณะการบรรเลงที่เป็นอัตลักษณ์ทางการบรรเลงเหมือนกันดังนี้

1. ที่ใช้เทคนิคการบรรเลงที่เรียบง่าย โดยใช้คู่เสียง คู่ 4 คู่ 5 และคู่ 8 ลักษณะการดำเนินทำนองมีลักษณะ ช้า ๆ ไม่มีมือถ่าง และการกระโดดข้ามเสียง

2. เป็นเพลงที่มีการผสมผสานกันระหว่างบังคับทางและการดำเนินทำนองแบบเพลงทางพื้นเป็นการผสมผสานระหว่างเพลงประเภทเพลงทางกรอและเพลงทางเก็บเกือบทั้งเพลง

3. ในอัตราจังหวะ 2 ชั้นจะพบว่าตอนท้ายท่อนจะมีทำนอง ที่มีลักษณะการซ้ำทำนองหรือที่เรียกว่าสร้อยเพลง

ข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณาจากอัตลักษณ์ทางการบรรเลงควรมีการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางการบรรเลงเพลงมอญอื่น ๆ เช่น จังหวัดปทุมธานี อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ หรือจังหวัดสมุทรสาคร ที่เป็นแหล่งชุมชนมอญ ที่มีนักดนตรีปี่พาทย์มอญที่มีรากฐานการบรรเลงเพลงมอญมาแต่ดั้งเดิมเช่นเดียวกัน และเป็นชุมชนมอญที่มาจากการอพยพครั้งเดียวกันกับมอญในอำเภอปากเกร็ดเช่นกัน เพื่อศึกษารูปแบบของเพลงมอญในแต่ละท้องถิ่น

REFERENCES

Rajanuphab, D ,Phraya and Niwatiwong, N, Chao Phraya. (1962). **Message Somdej, Book No.** 18. Page 107. (in Thai)

Buntong ,P (2015) Pipat Mon, Br. Nonthaburi. **Information Office.** Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai)

Rungruang , P. (2002) **Music in the Thai way of life at the secondary school level in Bangkok Kurusapa Printing House, Ladprao** (in Thai)